

РАЗГЛЕДАЙТЕ

Започнете сесията, като зададете няколко отворени въпроса. Можете да го направите, като ги разпечатате и раздадете по един въпрос на всеки обучаващ се (присъствено обучение) или като ги споделите на екрана (при онлайн обучение). Това са предложения за въпроси:

- Забелязвали ли сте дезинформация във вашите новини в социалните мрежи? Ако да, какви инструменти сте използвали за да се справите с дезинформацията? Успявали ли сте да установите кой стои зад дезинформационните кампании?
- Обикновено проверявате ли писмено съдържание, изображения или видеоклипове в социалните мрежи? Защо?
- Какво обикновено споделяте на стената си във Facebook? Можете ли да прецените колко надеждна е дадена Facebook страница?

За да усвоите част от основните термини, който ще се използва в този модул, започнете с дефинициите на следните изрази: **Пристрастие**, **кръстосано публикуване** и **проверка на фактите**.

При присъствено обучение: отпечатайте изразите и дефинициите на отделни листчета хартия и помолете обучаващите се да ги свържат.

<i>Пристрастие</i>	Действието, при което подкрепяте или се противопоставяте на определено лице или предмет по несправедлив начин, защото позволявате личното ви мнение да повлияе на вашата преценка.
<i>Кръстосано публикуване</i>	Актът на едновременно изпращане на съобщение до повече от една дискуссионна или новинарска група в интернет, или самото изпратено съобщение.
<i>Проверка на фактите</i>	Актът на проверка на фактическата информация в документален текст, за да се определи достоверността и коректността на изложените твърдения в текста.

При присъствено или онлайн обучение: Помолете обучаващите се да предоставят собствените си определения или мисли за всеки термин, а след това обсъдете групово действителните им значения.

ПРИСТРАСТИЕ: Действието, при което подкрепяте или се противопоставяте на определено лице или предмет по несправедлив начин, защото позволявате личното ви мнение да повлияе на вашата преценка.²¹

КРЪСТОСАНО ПУБЛИКУВАНЕ: Актът на едновременно изпращане на съобщение до повече от една дискуссионна или новинарска група в интернет, или самото изпратено съобщение.²²

²¹ <https://dictionary.cambridge.org/dictionary/english/bias>

²² <https://dictionary.cambridge.org/dictionary/english/cross-posting>

ПРОВЕРКА НА ФАКТИТЕ: Актът на проверка на фактическата информация в документален текст, за да се определи достоверността и коректността на изложените твърдения в текста. Това може да бъде направено преди (ante hoc) или след (post hoc) като текстът е публикуван или разпространен.²³ Проверката на фактите може да бъде извършена от журналисти в различни медии или организации, посветени на проверка на фактите като:

- <https://www.factcheck.org/>
- <https://www.politifact.com/>
- <https://firstdraftnews.org/>
- <https://factcheck.afp.com/>

Използвайте допълнителни ресурси, които са специфични за вашата държава. Можете да разгледате някои от тях. Ето пример за платформи за проверка на фактите в Испания:

- <https://maldita.es/malditobulo/>
- https://verne.elpais.com/tag/bulos_internet/
- <https://saludsinbulos.com/>

ТЕОРИТИЧНИ ЗНАНИЯ: АНАЛИЗИРАНЕ НА ИНФОРМАЦИЯ ОТ ИНТЕРНЕТ

Започнете, като представите малко теория на вашите ученици. Можете да го направите, като принтирате следната информация (за присъствено обучение) или като изготвите презентация с анимация, в която е представена всяка от петте СЪПКИ ЗА ПРОВЕРКА (за присъствено или онлайн обучение).

Ако четете статия от уебсайт, за който не сте чували до сега, е важно да се поровите по-дълбоко, за да се опитате да разберете кой стои зад него и дали новината е достоверна.

Тези пет СЪПКИ ЗА ПРОВЕРКА ще ви помогнат да анализирате информацията, с която се сблъсквате всеки ден и да забелязвате дезинформацията.

1. Проверете съдържанието - прочетете внимателно статията, за да видите дали:

- Всички данни са точни;
- Статията предоставя безпристрастно (непредубедено) мнение.

2. Проверете уебсайта:

- Погледнете страници като „Контакт“ и „За нас“, за да видите дали можете да получите повече подробности за собственика на уебсайта. Липсата на такава информация е знак, че източникът може да бъде разпространител на дезинформация.

²³ <https://en.wikipedia.org/wiki/Fact-checking>

- Погледнете URL адреса на уебсайта, за да проверите дали той не се опитва да имитира URL адрес на легитимна медия.
- Опитайте се да видите дали уебсайтът е цитиран от легитимни източници (например известни медии) в миналото.

3. Проверете автора:

- Потърсете други статии, написани от автора.
- Ако не можете да откриете името на автора информацията вероятно е по-малко достоверна.

4. Проверете източника:

- Проверете дали източниците, използвани в статията, са от легитимни медии.
- Проверете дали цитираните експерти са реални хора / специалисти. Използвайте Google, за да проверите дали тези лица съществуват и имат добра репутация.

5. Проверете изображенията:

- Използвайте InVID за да откриете дали има манипулирано видео съдържание.

След като обсъдите стъпките за ПРОВЕРКА, преминете към следващата задача. Уверете се, че участниците могат да боравят с компютър, таблет или смартфон (индивидуално или по групи).

Преминете през описаните по-горе стъпки, за да прецените дали този медиен обект е реален.

Ето няколко съвета:

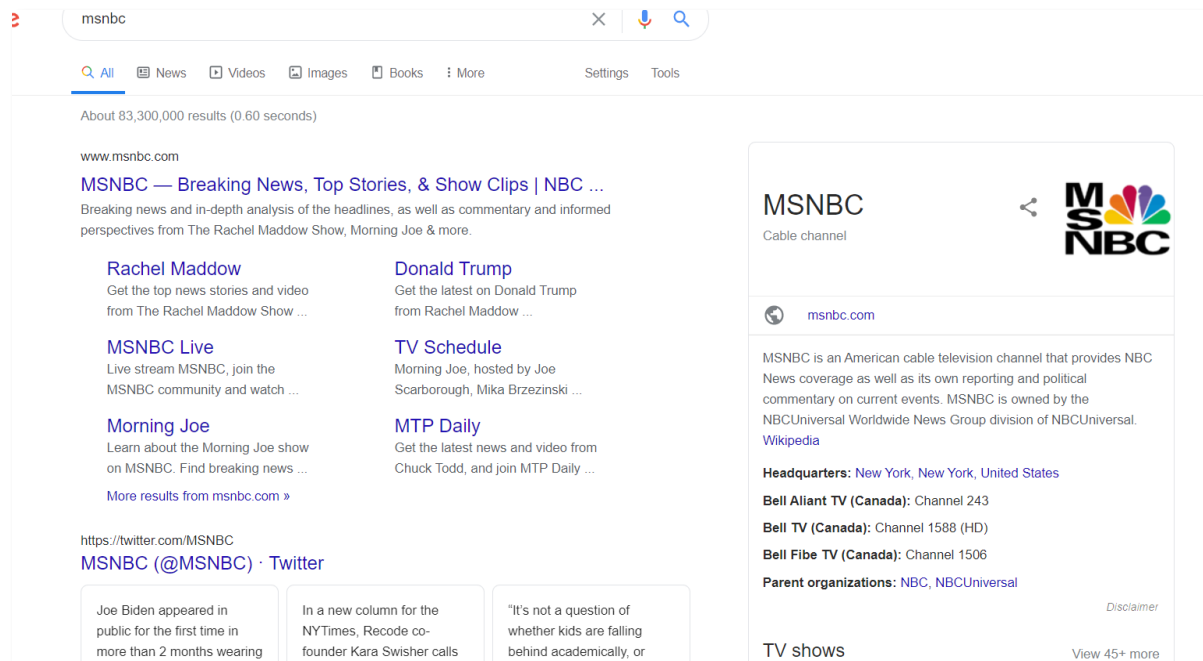
- Потърсете тази медия в Google. Какво открихте?
- Проверете логото
- Прегледайте страницата „За Нас“

Правилен отговор:

Тази страница е фалшива и се представя за истинската американска медия „MSNBC“.

Ако потърсите „MSNBC“ в Google, ще откриете, че [MSNBC.com](https://www.msnbc.com) е истинска американска медия, със собствена страница в Уикипедия.

- Логото е различно.
- Страницата „За Нас“ казва, че имейл адресът е info@msnbc.uk, докато истинският уебсайт е MSNBC.com.

Покажете на обучаващите се следните съвети. За да направите упражнението по-динамично, помислете (например) да организирате въпросник „вярно или не“ като добавите неверни твърдения към изброените по-долу

УПРАЖНЕНИЕ ЗА НАПРЕДНАЛИ ПОСТАВЯЙТЕ ПОД СЪМНЕНИЕ СЪДЪРЖАНИЕТО, КОЕТО ЧЕТЕТЕ

- Разделящото и шокиращо съдържание е по-вероятно да бъде фалшиво и трябва да изостря вашата бдителност.
- Правописните и граматическите грешки, небрежната пунктуация и уличния речник са добри знаци, че източникът вероятно е ненадежден.
- Липсата на ясен контекст, цитати или препратки към източници, които могат да се идентифицират, трябва да ви подтикне да се поровите по-дълбоко, за да проверите информацията.
- Проверете други медии и надеждни източници, за да видите дали и те са отразили същата история.
- Ако информацията е за друга държава, проверете дали местните медии са отразили новината по подобен начин.
- Уверете се, че изображенията не се манипулирани или не се използват в грешен контекст.
- Проверете дали информацията вече не е проверявана от призната организация за проверка на факти.

Ако искате да научите повече за това как да откривате фалшивите твърдения (= неверните, нереалните или неправните), гледайте това видео от [FactCheck.org](https://youtu.be/FmOLwscDYHs):

<https://youtu.be/FmOLwscDYHs>

ТЕОРИТИЧНИ ЗНАНИЯ: ИНСТРУМЕНТИ ЗА ПРОВЕРКА НА ИНФОРМАЦИЯТА ОТ FACEBOOK

Facebook страница

За да оцените надеждността на страница във Facebook, отидете в раздел „Прозрачност на страницата“²⁴ на съответната страница:

- Влезте в хронологията на страницата.
- Плъзнете надолу до „Прозрачност на страницата“ под раздел „Относно“.
- Кликнете на „Преглед на всички“

В раздел „Прозрачност на страницата“ ще намерите информация за:

- Датата на създаване на Страницата
- Основните местоположения (държавата), от където се управлява Страницата
- Броя хора, които управляват Страницата от всяка посочена държава
- Предишните промени на името на Страницата
- Всички обединения на Страници, които са се случили на или след 6-ти Септември 2018 г.
- Потвърдения бизнес или организация, които са заявили собственост върху Страницата или които са получили достъп за да помагат при управлението на Страницата

Когато проверите раздел „Прозрачност на страницата“ на следната Facebook страница, ще забележите, че се управлява от Украйна, въпреки, че е Страница за подкрепа на френския политически кандидат Марин Льо Пен ... което е подозрително.

²⁴ https://www.facebook.com/help/323314944866264?helpref=about_content&locale=en_US

The screenshot shows the Facebook profile of 'Marine Le Pen 2022'. The cover photo features the text 'Marine LE PEN' and 'La voix du Peuple, l'esprit de'. The profile picture is a portrait of Marine Le Pen. The left sidebar contains navigation links: Accueil, Publications, Photos, À propos, Communauté, and Groupes. The main content area shows a post from 'Marine Le Pen 2022' dated 12 octobre - 12, with a link to 'https://l'infonational.net/marine-le-pen-veut-qu'on-arrete-.../'. The post includes a video thumbnail of Marine Le Pen pointing. To the right, there are sections for 'Communauté' (30 134 likes, 31 101 followers), 'À Propos' (Personnalité politique), and 'Transparence de la Page' (highlighted with a red box). The 'Transparence de la Page' section states: 'Facebook vous montre des informations pour vous aider à mieux comprendre le but de cette Page. Découvrez les actions des personnes qui gèrent et publient du contenu.' and 'Page créée - 18 juillet 2016'.

The screenshot shows the 'Transparence de la Page' modal for 'Marine Le Pen 2022'. The modal has a title bar 'Transparence de la Page pour Marine Le Pen 2022' and three tabs: 'Récapitulatif' (selected), 'Historique de la Page', and 'Personnes qui gèrent cette Page'. The 'Récapitulatif' tab contains the following information:

- Récapitulatif de transparence de la Page**: Facebook vous montre des informations pour vous aider à mieux comprendre le but de cette Page. Découvrez les actions des personnes qui gèrent et publient du contenu. En savoir plus
- Historique de la Page**:
 - Création de la Page **18 juillet 2016** - Marine Le Pen 2017
 - La Page a changé de nom **une** fois.
 - Fusionnée avec **0** autres Pages.
- Personnes qui gèrent cette Page**:
 - Le pays de résidence principal des personnes qui gèrent cette Page inclut : **Ukraine (2)**
- Pubs de cette Page**:
 - Cette Page ne diffuse pas de publicité actuellement.
 - Cette Page a diffusé des publicités de nature sociale, électorale ou politique.

At the bottom of the modal, there is a link 'Accéder à la bibliothèque publicitaire' and a 'Fermer' button.

Тази страница споделя основно съдържание от уебсайта „linfonational.net“. Linfonationale.net е уебсайт, който е идентифициран във френска статия за проверка на факти²⁵ като предполагаем копиращ новинарски сайт, за разпространение и подсилване на дезинформация.

Ако имате достатъчно време, помолете обучаващите се да повторят същата процедура със страница във Facebook, за която имат съмнение, че е фалшива. Когато приключат им дайте по 5 минути да представят своите открития на групата и ако е възможно ги обсъдете.

Facebook група

Въпреки че групите във Facebook могат да ви предоставят добра възможност да се почувствате свързани с хората навсякъде по света, те също могат да бъдат огнища за спам, фалшиви новини и грешна информация.

Ако сте член на някоя група във Facebook, проверете кой е активен в нея. Потърсете следното подозрително поведение:

- Профил, който винаги публикува един и същи тип съдържание;
- Профил, който винаги споделя линк към един и същи уебсайт;
- Профил, който не си общува с другите или изглежда, че няма приятели.

²⁵ https://www.liberation.fr/checknews/2019/04/04/non-il-n-y-a-pas-eu-18-millions-d-immigres-en-europe-en-5-ans_1719500

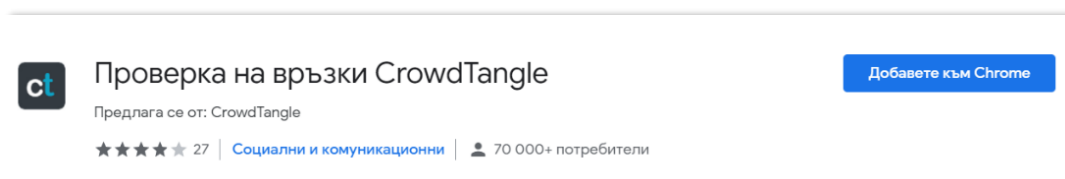
УПРАЖНЕНИЕ ЗА НАПРЕДНАЛИ

ОЦЕНЕТЕ КАК ДАДЕНА СТАТИЯ Е СПОДЕЛЕНА В СОЦИАЛНИТЕ МРЕЖИ С ИНСТРУМЕНТА ЗА АНАЛИЗ (CROWDTANGLE)

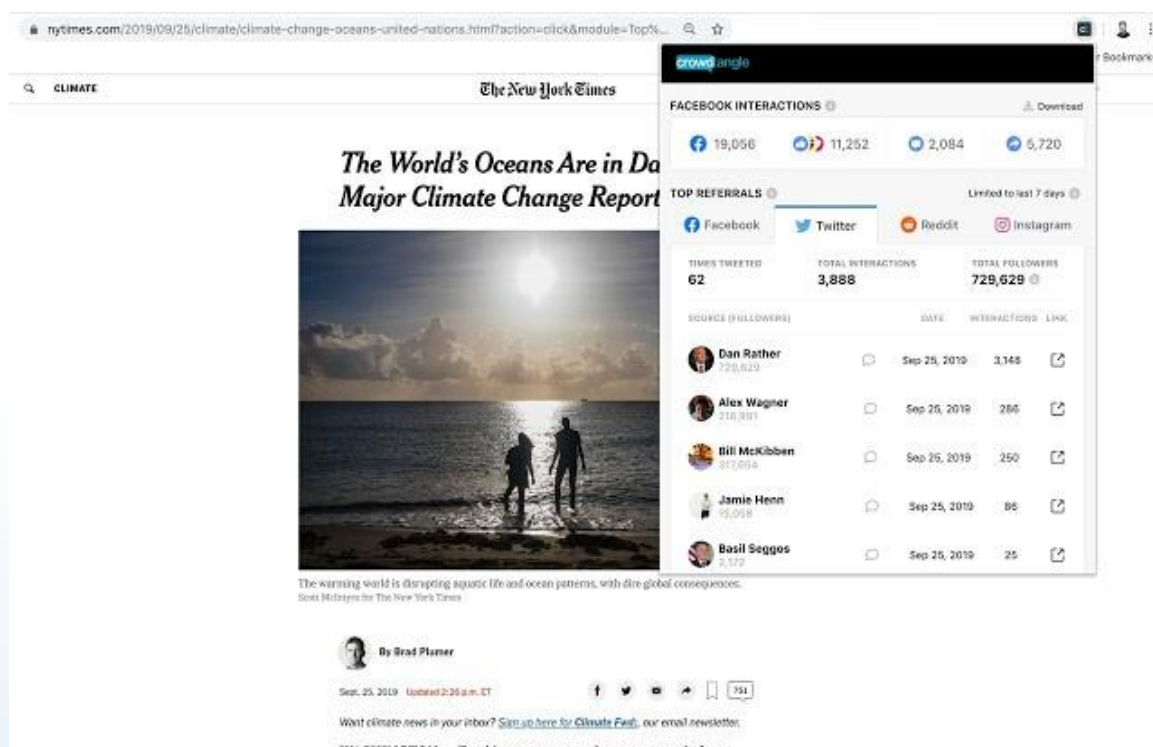
- Свалете CrowdTangle: www.crowdtangle.com.

- Инсталирайте Plugin на вашия браузър.

- Проверете как дадена статия е споделена онлайн, като кликнете на иконата.

Можете да направите следните практически упражнения индивидуално или в групи. Добра идея би била да подгответе предварително няколко изображения и предоставите на всеки участник / група изображение, което да проверяват. Друга възможност е да помолите обучаващите се да си възложат изображения за проверка едни на други.

ТЕОРИТИЧНИ ЗНАНИЯ: ИНСТРУМЕНТИ ЗА ПРОВЕРКА НА ИЗОБРАЖЕНИЯ

Обратно търсене на изображение с Google²⁶

Ако искате да проверите откъде може да идва дадено изображение или къде е първоизточникът му онлайн, можете да опитате с обратното търсене на изображения с Google:

Качете снимка:

1. На компютъра си отворете уеб браузър като **Chrome** или **Safari**.
2. Отидете на Google *Изображения*.
3. Кликнете върху *Търсене по изображение* .
4. Кликнете на *Качване на изображение* > *Изберете файл или прегледайте*
5. Изберете снимка от вашия компютър.
6. Кликнете на *Отваряне* или *Избор*.

Търсене с URL адрес:

1. На компютъра си отворете уеб браузър като **Chrome** или **Safari**.
2. Отидете на уебсайта със снимката, която искате да проверите.
3. За да копирате URL адреса, кликнете с десния бутон върху снимката.
4. Кликнете върху *Копиране на адреса на изображение*
5. Отидете на Google *Изображения*.
6. Кликнете върху *Търсене по изображение* .
7. Кликнете върху *Поставяне на URL адреса на изображението*.
8. В текстовото поле поставете URL адреса.
9. Кликнете върху *Търсене по изображение* .

Търсене със снимка от уебсайт:

1. На компютъра си отворете **Chrome** браузър.
2. Отидете на уебсайта със снимката, която искате да използвате.
3. Кликнете с десния бутон върху снимката.
4. Кликнете върху *Търсене* в Google за изображението. Ще видите резултатите си в нов таб.

²⁶ <https://support.google.com/websearch/answer/1325808?co=GENIE.Platform%3DAndroid&hl=en>

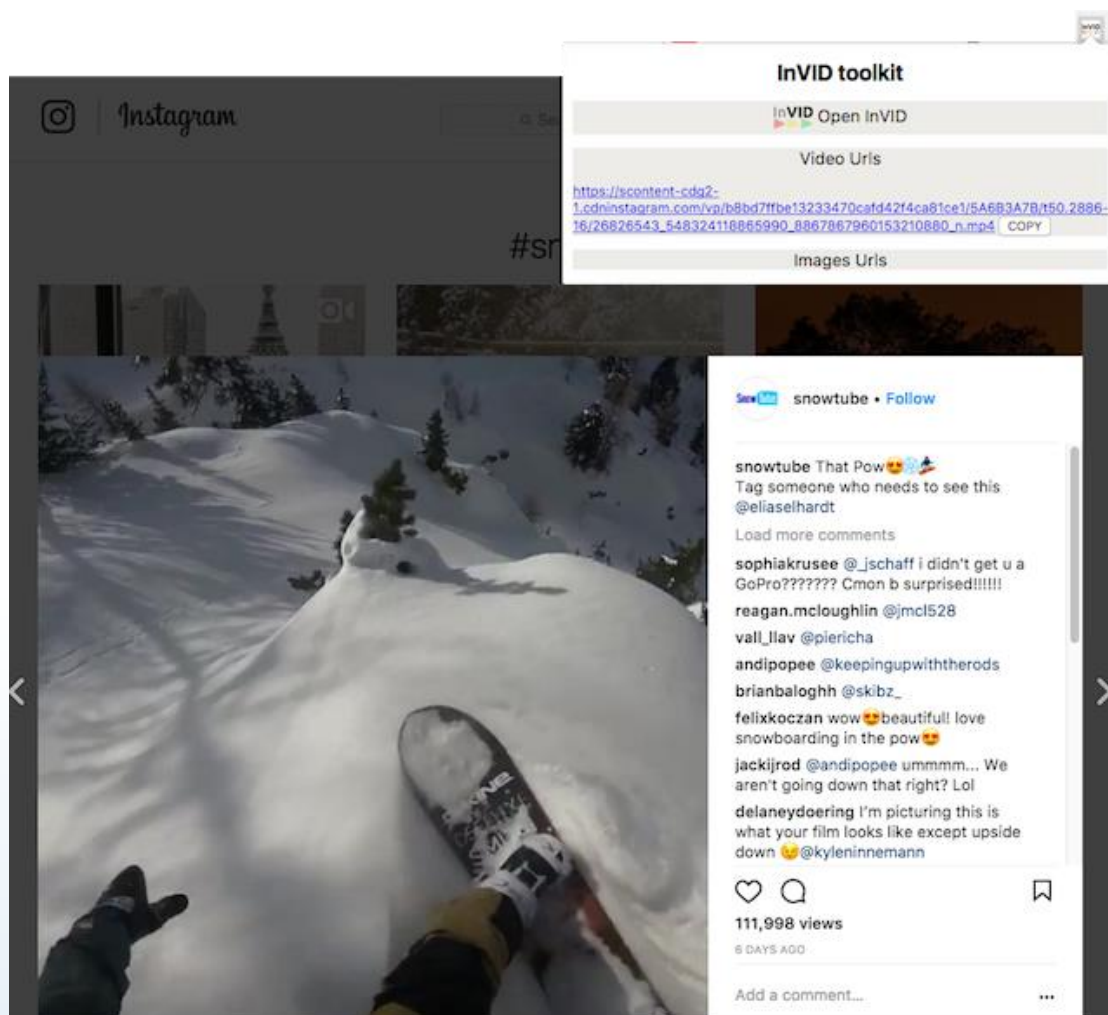
УПРАЖНЕНИЕ ЗА НАПРЕДНАЛИ

ПРОВЕРЕТЕ СНИМКА ДИРЕКТНО ОТ БРАУЗЪРА СИ С INVID
(ПРОЕКТ НА ЕС ХОРИЗОНТ 2020)

- Свалете Plugin: <https://www.invid-project.eu/tools-and-services/invid-verification-plugin/>

Вижте това видео за да научите как да използвате Plugin:

Ако използвате InVID, за да проверите снимката на профила на Иля Маркин (Ilya Markin), ще разберете, че той всъщност е публична фигура в Аржентина.

Alberto Fernández (esq.) - Mauricio Macri (dir.) lideram as intenções de voto na Argentina.